

PHÂN TÍCH MÔ HÌNH LÝ THUYẾT TRÒ CHƠI TRONG TÍN DỤNG VI MÔ

Ngày nhận: 09/3/2016
Ngày nhận lại: 26/7/2016
Ngày duyệt đăng: 10/11/2016
Mã số: 11-16-02

Nguyễn Chí Đức (*)

Tóm tắt: Để trả lời câu hỏi tại sao các tổ chức tài chính vi mô (TCVM) phải tính lãi suất cao đối với người có thu nhập thấp, vận dụng Lý thuyết trò chơi, bài nghiên cứu phân tích hành vi của tổ chức TCVM để tìm ra điều kiện cho vay và lợi ích của các bên dựa vào yếu tố lãi suất để tìm ra chiến lược tối ưu của người có thu nhập thấp. Cuối cùng, bài nghiên cứu đánh giá tính khả thi của việc áp dụng lãi suất cao trong tín dụng vi mô (TDVM) ở Việt Nam.

Từ khóa: Tín dụng vi mô, lý thuyết trò chơi, lãi suất cao.

Abstract: In order to answer the question of why microfinance institutions apply high interest rates to low income borrowers, this paper analyses the behavior of microfinance institutions based on game theory. This helps to find out the lending conditions and benefits of microfinance stakeholders from interest rate factor to identify optimal strategy for low-income people. This article will also assess the feasibility of high interest rate application in microfinance in Vietnam.

Keywords: Microcredit, game theory, high interest rates.

Giới thiệu

Việc xác định lãi suất của TDVM là một vấn đề mang ý nghĩa cả lý luận và thực tiễn.

TDVM nên áp dụng lãi suất cao hay lãi suất ưu đãi là chủ đề đang được tranh luận. Theo quan điểm ủng hộ lãi suất cao trong TDVM, việc áp dụng lãi suất ưu đãi không có lợi cho việc phát triển và duy trì sự tồn tại của tổ chức TCVM. Ngược lại, quan điểm ủng hộ lãi suất ưu đãi cho rằng người nghèo cần được áp dụng lãi suất tín dụng thấp. Tuy nhiên, lựa chọn lãi suất tín dụng hợp lý là một đặc trưng vốn có của quan hệ tín dụng. Chính sách lãi suất hợp lý không những tạo điều kiện để tổ chức tín dụng tạo lợi nhuận, mà quan trọng hơn là đòn bẩy phát triển kinh tế. Do vậy, lãi suất tín dụng phải thỏa mãn nhu cầu của nền kinh tế và được thị trường chấp nhận. Mặc dù TDVM có một số đặc thù về chủ thể giao

dịch nhưng không thể đi ngược với nguyên tắc trên. Việc xác định lãi suất hợp lý là một điều kiện tiên quyết cho tổ chức TCVM phát triển ổn định, đồng thời đảm bảo cho người nghèo tiếp cận được vốn tín dụng, phát triển sản xuất và thoát nghèo bền vững.

Vấn đề phát triển TCVM tại Việt Nam được nhiều học giả đề cập (Nguyễn Kim Anh và Nguyễn Đức Hải, 2012; Võ Khắc Thương và Trần Văn Hoàng, 2013; Lê Thanh Tâm, 2013). Đáng chú ý, tại Việt Nam, hoạt động TDVM còn nặng tính bao cấp với việc sử dụng vốn ưu đãi từ ngân sách nhà nước. Điều này không những tạo tâm lý ỷ lại cho người đi vay mà còn dẫn đến các hiện tượng tiêu cực. Trong thời gian gần đây, cùng với sự xuất hiện của các tổ chức TCVM chuyên nghiệp, nhiều ý kiến cho rằng, TDVM nên áp dụng lãi suất cao để cân đối chi phí của họ (Gonzalez-Vega, 1998; Morduch, 2000; Epstein và Smith, 2007;